

Tandori Dezső

Lóversenypályáim emlékezete/B

(2.)

Nincs cím, címző, címzett

*Nincs motto***Erővonalak**

Az utak jók, a fogadók rosszak, olvastam valahol, mondja Anarchist Aristocrat (v. St. Mondain?). Az utak rosszak, a fogdák is rosszak stb. A fogadók: nem okvetlenül az épületek. A lópályán a fogadók: emberek. Nem vagyunk jók. Nem jó a helyzetünk. olvastam valahol: a sakkban az a rossz, hogy ha ránk kerül a sor, lépniünk kell. olvastam: mindig akkor lépek, ha rám kerül a sor. olvastam: hogy végül semmi se marad, csak az angyalok s a lovak. De ezt is: hogy a lovasok, a lovasok a csatakos virradatban jönnek meg, s ott ezt az Apokalipszis Lovasaira értette a szerző. Másutt a Trieszti Öböl lovasa jön, üzenetet hoz a kétségbeesett fiúnak: Élj...

Mindez összekavarodik bennem. Legutóbb megpróbáltam "képet adni róla", milyen összekavarodás a cselekvés. A cselekvés előtt cselekedni vágyunk. Persze, Vincennes pályájához közeledve – a fogadó? ez az, ez az épület? hirtelen felnézünk, ott van; fejünkben egy viccet forgatunk, a Karinty-félét: A halak nem hazudnak. Ah, a lak...ezt érezzük. Nem hazudnak érzelmeink stb. Nézzük a patakat, a fáknak lombjait stb., mint Szép Ernő, s mindig gondolkozunk. De amit gondolunk, úgy elszáll, mint a füst, elmegy, mint a felhő stb. S nem tudjuk megjegyezni egyetlen egy felhőnek hű arcképét. Sem. Ahogy megyünk, fogadókká válunk. Fogadónkbéli fogadóvá. Ez játék a szavakkal. De nem kell hozzá Murphy-féle lőtörvény, versenykáté, hogy tudjuk: ha nem így, hát amúgy mindenképp összekavarodik valami. A szójáték is: játék. A játék nem annyira "játék", hogy szó ne lenne. A szó nem játék. A szó: gondolat kifejezése...magunk kifejezése... élő lények vagyunk... ez nem játék... a játék sem játék, a játék élő lények kifejezése...ahogy a Lakot megpillantom, s bent a sok-sok zöld közt a fekete salakot, vagy salak-félét, életem képét látom. De nem tudom "emlékembe bevésni". Elmegy, mint a füst, a felhő, a víz – a Gravelle tó kis hídjá alatt, mely mintha Monet hídjainak egyike lenne, az ő híres birtokán, melynek képeit, variációkként, múzeumokban látjuk. Alig más és más egy-egy ilyen variáció. Egy egy versenypálya is, ha úgy akarom, alig különbözik a többitől. Maisons-Laffitte-ben például két kilométernél is hosszabb a pálya. Mondtam már ezt? Itt mondtam? Ha nem itt, hát másutt. Ha azt nem olvasta valaki, később még olvashatja. Akkor, ha erről valami emléke maradt, a kettő egymásramásolódik. Akkor ebből szövedék alakul, az illető, aki olvassa ezeket a dolgokat, ebben valami térhez jut. Abban él, léte töredék részéig. Ezt – is – jelenti valaminek az elmondása. Bárminek az elmondása, így, ha szerves, ha

nagyobb egésznek a része, mindegy, hogy ez a "nagyobb", a világi mércék s nevek szerint, merőben parányi, jelentéktelen, furcsa, szélső-pályás stb. – mindegy! –, ha valaminek az elmondása nem az elmondás-produkció kedvéért *van*, ha valami tulajdonképpen átfoghatatlannak marad, anyagként, a része, ilyen szervességgel él töredék mivoltában is, akkor...

Épp ez az: akkor...? Ezt az "akkor"-t érzem felszólításként, kérdésként, ahogy akár Vincennes pályája felé is haladok, s igen közel érkezem már. Ha van még időm, foglalkozom kicsit a tóval, fölmegek a gloriette-hez, visszapasszolok egy labdát, ahogy – mondjuk – egy arab a kisfiával játszik, és nem jut az eszembe a Camus-féle Idegen első részének – a könyvnek – záródörrenése. De néha sokallom, amit sokallok. A vincennes-i pálya tribünje alatti "fogadóhangár" például, ez tagadhatatlan, főleg férfiakkal van tele. Sokallom. Túl sok más-kontinensivel, hogyan mondjam. Azon kapom magam: sokallom őket. Aztán, hogy hazafelé tartok, betérek egy egy sörözőmbe, ott is "ők" vannak. Nem sokallok senkit, semmit. Másrészt egyik pillanatról a másikra megszűnik számomra, mondjuk, "a sör". Nem vennék ma gint Lingfieldben. Nem tudom, egy bécsi húsvét közönsége Freudenauban miféle "sokkal" – rossz szójáték – szórakoztat így. Bécsben volt, hogy a buszra, melyen fél órával előbb utaztam magam is, haza a pályáról, a versenynap után, szájkosár nélküli farkaskutyával akart felszállni valaki – szóváltás a sofőrrel, a valaki a sofőrré küldte a kutyát, a sofőr az ebet lelőtte, a valaki a sofört hasba szúrta, a sofőr a valakit szíven lőtte. Bécs, mondja szerkesztőm, egy újságnál, ezt írd meg, ez azért Bécs...ahogy Bécsben egy újságíró sokallja a francia versenyek pénzdíjait...s hogy nem indult el egy futamban annyi ló, itt, Vincennes-ben, ahány pénzdíj volt...és az újságíró akármilyen Rozinantén elindult volna azért a potom 10.000 franc-ért. Jó, innen jutott nekem eszembe a Cervantes-féle "út és fogadók". De mi történik Evryben – nem itt írtam? –, ahogy hazafelé tartok a gyorsvasúton? Evry: Párizs elővárosa, abszolút Európa, ezek szerint. Csak hát hogyan is van ez az "abszolút Európa"? Csak egyetlen kérdést: Szép Ernő európai volt-e? kelet-európai? közép-európai? És Kafka? Hogyan "integrálódott" az ő műve, mind a kérdéscíveivel, "felkérdezéseivel", és mikor? Vincennes-ben a kistaffírozás az "Európa"? A sok afrikai, török, balkáni – szó szerint értem, előjel nélkül – ember az Európa? Az evryi vonaton valaki engem is megkéséltetett volna történetesen, a kalapom kellett volna neki, részeg volt. Nem meséltem? Verekedjünk meg, Európa. Bécs, Evry. Mi marad? Mit állíthatunk, tényszerű elvontságként? Megtehetjük tétjeinket. Közeledünk, ez még lomb, víz, fatörzs, ezek még a patakban fürdő kutyák, kocogók...kevés a szemét...Európa...de bent, a fogadóhangárban, már sok a szemét. Fogadócédulák, papírpoharak. Viszont: a hangárban, a kicsit koszvatag téren, igaz, óriási térben, tavaly decemberben: előkarácsony. Egy hétvégén felvonultak az árusok, szerte Franciaországból jöttek, mindenfelé karácsonyfák álltak, frissen gyalult asztalok faanyagának illata szállt, bort mértek – Normandiából, Bretagne vidékéről, Dordogne-ból stb. –, kínálták "jövő nyarukat" az üdülőhelyek, prospektusokat hozhatott el az ember, hónapokig szép kastélyos képeslapokkal leveleztem itthon: onnét; vannak menetrend-leporellóim, tervezgethetek utakat, ha van rá módom – alig! –, mert tudom, mik a csatlakozások hova, mik az árak, mik a tájak, mi várhat, mit hol keressek. A vincennes-i lópálya tribünje alatti nagy fogadóhangárban volt ez az ácsolt előkarácsony, Szent József karácsonya, így neveztem el. Közben a magas-magas-magas üvegtető homályán át: a napfény, a decemberi. Porkévékkel. Üvöltözés, esélylatolgatás. Ellenszenves sokadalom. A helybeliek is ellenszenvesek tudnak lenni, kicsit udvariasabbak. A helybeli-de-idegenhon-eredetű ember általában törtetőbb, könyöklőbb, lábálépőbb. Ezt tapasztaltam. Aztán ez se igaz. Udvariaskodás megy sokszor velük is. Bankókötegek perdülnek...

megteszem fémes pendülésű tízfranc-os tétemet. Az én hibám. Miért nem tartok ott, ahol ők? Európa?

Tételek, módi modorban így mondható ez:

Miért nem elég a park, a vincennes-i erdő, a táj, miért nem elég a lópályán a nézgelődés?

Valami kimaradt az életemből, valami kimarad, a rendszertalálás most se történik meg?

Ilyen elemi, meghatározó erejű-e egyáltalán ez a "most"? Nincs-e nagyon is "menetben" már, "menetből" már, evidensen meghatározva már, ami történhet velem?

Nem az van-e, hogy nagyon is megszoktam a csak periferiális cselekvés lehetőségét? S akkor erre: zutty, de csak apró tételekkel... húha, de csak prospektusok, menetrend-leporellők, csatlakozások, melyekre sosem lesz szükségem, vonatok és buszok "elve", ami gyakorlattá nem válik a számomra soha, úgyse?

Beilleszthető, beillesztendő-e ez egyáltalán bármiféle rendszerfogalomba? Valaki, ha például több éves amerikai ösztöndíjas-utazását tervezi, vagy a lányának, vagy a nem-tudom-mi, nem él-e ez a valaki egy valósabb, világyszerűbb összefüggést? Nem élem-e én "túltság" is "a" Kalkácát, "a" Szép Ernőt? Időzőjelek; hiszen azt se tudom, ők "mit" éltek. Ugyanolyan ismeretlenségek ők, nekem, csak a múltba visszavetülve – én vetülök vissza a múltba miattuk; mert szükségem van rájuk, támaszaim; József Attila sokkal, Kosztolányi is sok mindennel – például: az, hogy éjszaka az alvó mellett...hogymire teszem föl életem...egy gyarló kis fujtatóra, gépkazánra, mely bármikor leáll, s akkor bebizonyosodik, hogyan reszketett Isten kezében életem, vagy "istenében" csak, vagy "kezébe", a költészethez az a rag kellett, hogy "kijöjjön az eredmény", s földre sújtható vagyok...s az vajon, hogy Szpéró, aki fehérült szárnyakkal halt meg éjszaka, s én azt hittem végül, reménnyel, hogy csak alszik, aztán nem, nem, és Szpéró adott át ennek, hogy "Krieau", "Vincennes", ahol startautó van fehér szárnyal, és nekivág a mezőny, és ahogy a Szpéró homlokán ott volt a fehér csillag, a toll-fakulás, a vincennes-i éjszakában, vagy télen, ahogy a délután már sötétségbe vált át az utolsó futamoknál, kigyúlnak a rettenetes fényözönű reflektorok – nem gond a fény; Európa? brr! hová vezet ez –, égtájtól és kontinenstől és lószínektől függetlenül árad ez a mezőnyrészeket megcsillagozó fény, mintha maga lenne "a" Fogadó, a fényhez címzett, és a fekete salakkal valami riadalmas színkeveréket ad, és a startautó elszárgul, és a mezőny robogva kijön a kanyarból...esetleg csak ülök, mert földre sújtva vagyok, ülök egy fa tövén, a szép parkban – Evry parkja, mondtam-e már, még szebb, Evry lópálya-parkja olyan, mint egy hegyvidéki szanatóriumé, magam teli áprilisi nyárban jártam ott, hát persze, de a nappali fény nélkül is...maguk a "dolgok", a szökőkutas medencék, a kis fényölgetek, a lugasok, a fehér padok, a mozaik-ki-berakások, azok olyanok, mind...és közben egy futam esélyeit kell latolgatni.

Átmegeg, át "a másikba az egyik"...az, hogy az imént még elemi evidencia és kizárólagosság volt "a" természet, ha művi is, mert létesítményközeli már, mégis: patak, fa, a patakban kis piros tábla, mit szabad, mit nem, kecses tábla, takaros tábla, a csemeteültetvények gondosan elkerítve, senki abba ott bele ne taposson...aztán már a pálya...szeretted kis színes jegyeit, kocka marad belőle neked, elteszed, itthon már tucatnyi van, mind más árnyalat...belekerülsz a gépi természetességbe, aztán a hangár...a monitorok, színesek, már azért csak gépi világ, ez már csak az, az esélyek, számokba foglalva. De hát jobb-e, több-e, rosszabb-e, kevesebb-e az, mint hogy te az imént tételekbe foglaltál volna valamit? Átmegeg, egyik a másikba át, átmenések vannak...te és a többiek, ti viziték az eleven anyagot a gépihez...akár a futamokéhoz is...csak hát a futamok is élő materiából adódnak, emberből, lóból, elképzelésből – hogy ilyesmi egyáltalán

“lehet”...hirtelen fölemel valami lendület, a park-víz-fa, séta-sietés-vágy állapotból átkerülsz a cselekvésébe. Ezt teheted: megtehetsz tíz franc-t, egy fontot. Benne vagy abban a kavargásban, melyről a múltkor szólni próbáltam. Benne, olyannyira, hogy Acapulco Dream küllemére is emlékszel, ahogy utolsónak maradt, egyedül, az enghieni bemutatókörben, és fizikai valóságára emlékszel a Felix Potin-féle borra, s bár most már hetek óta nem iszol egy kortyot sem, emlékszel a Felix Potin-féle borra, s hogy Enghienben megvan a lópálya közelében két padod is, te ott “szoktál” ülni, megvan a vincennes-i pályán a kőszegély, ahol száraz leveleket szedtéél össze, míg két öklöd közé hajtott fejfel nem ültél a végén, befogva füled, hogy még a hangszórókat se halld...mert vége felé közeledett már a versenynap, és te – a sakkban az a rossz, hogy lépni kell! – léptél néhányat, és a jelek szerint rosszul, és most egy Voralberg, Valberga vagy Vigilano vagy Val Marianetto vagy Vidocq Mabon nevű ló gépies és mégis szerves és eleven “jóvoltából” akarsz legalább nulla-pontra visszatornászódni...és kimégy akkor, lásd a második kör végét legalább – már úgyse tudod, miről van szó, azt csak a nagy eredményjelző tábla közli majd veled, azt csak a pálya közeléből visszaáramló tömeg törmelék-hangjaiból hallhatod ki...milyen számokat hadarnak...azok jelentik a befutót, hát nyilván...a tribün ordít, ez viszolyogtat...de hát akkor miért vagy itt? Jó, a V-s ló bejött, nullán vagy, még egy búcsúfutam, óvatoskodsz...nyersz, most nyerhettél volna “nagyot”, négy napi szállásra valót, de tíz franc-nal? Miért vagy itt? A tömeg – számodra – idegen neveket ordít. A hajtók lénye idegen a számodra, ahogy közlő elnézed őket. A tulajdonosok...erre nem is mondasz semmit. A lovak maguk? Szpéró volt a lovacska. Szpéró, de körébe látod a fehér-salakfekete-szürke fényt, a megesillagozót a vincennes-i éjszakában, csakúgy, mint Kölnben, mikor ugyanezt a tévén láttad, távközvetítés, távfogadás, de neked az a “táj” is otthonos volt, mert egy olesó-bolt alagsorában a feleséged, mikor ő járt ott, kis drótlábú madarakat fedezett föl, hozott is haza négyet, aztán te utaztál, te is lementél a “Fundgrube”-mélybe, te is vettél négyet, veled vannak, szobádban ülnek, Kazinczka nevű medvéd körül, ágyad fejénél, ide térsz haza a fogadóirodából, éjszaka, még eszel a görögnél egy tányér sült krumplit, sült virslivel, mennyivel takarosabb, jobb a német kaja így, ezt gondolod, a párizsi sült krumplik kicsit vizesek maradnak, túl olajosak, vagy csak neked nincs szerencséd velük, a német lópályákon a koszt, az “imbisz” mennyivel olesóbb, a francia büfések ilyen helyeken lerabolnak, a francia fogadóirodáiban füst van és üzlet, írtad egyszer, semmi más, az angolok a maguk nagy versenynapjait közvetítik, vasárnap kivételével minden nap van nekik nagy versenynap, decentralizáltan megy ez náluk, kis városokban, nem “London”, “Manchester”, nem, hanem Uttoxeter, Kempton, Lingfield, Newbury, Cheltenham, Chepstow etc., és közvetítik önmagukat, az angolok, jók a fogadóirodáik, élhetőek, és a németek...? Ők gazdag-mivoltukat nem tagadják meg, széles kitekintésüket, s “lóban” az önbecsülésük, önértékelésük reális. A legjobb kétszáz európai galoppló közül száznyolcvan fut kb. Franciaországban, Angliában. Hát a németek angol és francia futamokat közvetítenek az irodáikban. Ez kifejezi három nemzet jellegkülönbségeit? Nem tudom.

Periférikus életre kényszerültél, ilyen pályákra, és ezt most sem akarod, tudod stb. megtagadni? “C” pontot is felsorolhatna egy ügyes kérdőív. Igen, amíg a pályához nem érkezel, amíg a hangárban – Vincennes-ben történetesen ilyen térben- a monitorok adatait “asszimilálva” át nem adod magad, kényszerűen, a...minek? játéknak? nem, a játék neked odahaza a Koala Kártyabajnokság...a lények: Kazinczkák és Samuék...a...hát minek adod át magad? Az idő eltelésének? Erőd levezetésének? Valami rendszerességnek? A pénznek nem adhatod magad,

mert nincs pénzed, és itt pénzből lesz a pénz. nem hazard jellegű elsődleg a lópályai játék, korántsem...emberiesíthető, egyéníthető, némely alapszempontok – addigi eredmények, esélyek stb. – figyelembevételével sok a tér...az egyéni megérzés tere, a kezdeményezése...mókás változatok vannak, kinek-kinek más alapokról, erről próbáltál már írni korábban...minek adod át magad? A minap olvastál valamit.

Az igazság pillanatáról. Magyar kommentátor furcsállta a "keleti" ember eme fölfogását. Hogy egy verseny győztesét "az igazság pillanatában" leledzőnek látta ez a keleti ember. Keleti ember volnék? Nem. Európai, keresztény kultúrán felnőtt, jobb-bal kavarcaiban ide-oda verődő ember vagyok. Itteni fogalmakkal. És mégis *Idegen*, az "ittenekhez" képest idegen. *Ottan* – Kölnben, Lingfieldben, Vincennes-ben stb. – is idegen, sőt, ott idegenebb. A felszabadult idegenség-állapot az, ami a lópályára kivisz, ez az, amiért ott játszol? Ez is az "igazság" része lehet. Amelynek – az igazságnak, már ha van olyan, veti oda kommentátorunk – része ez, egésze ez, a rész-és-egész ugyanúgy nem boldogító osztás, mint az "igazságpillanat" egybeérző-jegye. De ahogy egy futam eredményével "egybeesel", vagyis ha te is "azt tippelted", valaminek a része vagy. Tagadhatatlan; jobban, mint ha elrontottad. Ha elrontottad, több eset van; nem is szagoltad, hogy ez lesz...eleve kívül esett hát a rendszeren – íme, rendszervágyad! –, lehet azonban, hogy közel jártál hozzá, mérlegelted, volt ilyen felfogásod, elképzelésed, szempontod...hogy például két N-betűs ló jön be, lonchamp-i galoppon, ahol nem ilyen ideglépcőn csupa V, csupa U, csupa A egy-egy mezőny név-sora-kezdeté...vagy a fő esély mellett nem volt módod, túl szegény voltál...hogy megjátszhasd, amit igazán reménytelinek gondolhattál amúgy. Ez mind az élet hasonlata? Nem tudom. Múló hasonlat-világ. Mert a versenynap végén, ahogy mégy visszafelé az erdőn, vagy már Auteuil után a Ranelagh téren, és fölszedsz egy nagy gesztenyelevél-tenyeret, már az itthoni gesztenyefáidat látod...talán; vagy nem akarod látni még, és elintézed a kérdést, hogy "közöd" van, ilyenekkel, esetleges levél-összeszedéssel...ha még iszol, mint ahogy a legközelebbi alkalommal, "például", nem fogsz inni, akkor a kávétablettá marad, akkor maga-a-verseny-bódulata marad...azzal se jutsz sem többre, sem kevesebbre...mégy a Ranelagh téren, már az számít: Párizson merre vágj át...még megvan, hogy az utolsó futam "siker" volt vagy "kudarc", de már megvan *az út*, elhagytad a rossz – vagy nem is olyan rossz? – fogadó világát, már ezt az Anarchist Aristocratot találod ki, már írást tervezel...közben az enghieni kenyérré gondolsz, milyen kenyeret vegyél, hogy a Guatemala tér után, a Szajnához a nagy támfalás házak alatt lefelé haladván, egy padra leülve, törj belőle, vegyél egy újabb üveg bort, megtaláltad, ahol a legolcsóbb, most nem ez a hét-nyolc franc megtakarítás számít – sok napon át: az is! –, hanem hogy maximumig mentél valamiben, a lópályán, fogadóként, a maximumot úgysem lelheted meg, otthonos a lópályán kívül vagy, igen, hát nyugodtan vállalhatsz egy-egy versenynapnyi idegenséget; igen, csak hogy ez fordítva is van: ha a világban csak szélső pályán, csak atomizáltan, csak kevés lehetőséggel "vagy", leledzel, visszagondolhatsz – szakszósítandó! – a versenypályára, mely diszkrét pályát, teret üt ki neked, lásd Otlík, Medve Gábor, a lópálya a te ilyen matematikád, innen veszed hasonlataidat – *valahonnan* akarod venni, rájöttél, hogy nem beszélsz egészen azonos nyelvet a környezeteddel, a társadalmi, szociológiai, vallási, családi, anyagi stb. "beállítottságokkal" és "evidenciákkal", melyeket nem akarsz mint nem-is-oly-evidenseket bírálni, dehogy, kihatód magadnak a nagy többségtől elűtő pályát – bizony, az út –, mely egyben a "fogadó" is, sőt, ahol te fogadsz, tehát a jövőt firtatod stb., és van *miről* beszélned. Ó, nem...hát persze, hogy nem a lópályáról beszélsz – holott, ld. az előző dolgozat végét, nagyon szívesen beszélnél, mint valós

és pszichikai anyagszerúségről. *csak* arról is... nem, hát ez csak "vehiculum", kötőanyag...mert nem is érted meg, hogyan érintkezhetnek emberek utalászerűen, relációkkal...holott te igazán relációember vagy, de ha *érdemben* szólnál, ha *frnál*, ez van: meg kell maradnod a visszaválóságosított anyagnál, tehát hogy akkor Orallis eg 4500 méteres cross country futamban...és hogy La Monalisa Evryben, egy hatos vagy ötös futamban, igen, csak öt ló, kipreparálva látszik megannyi fejlemény... s *ezzel* nyilván *hasonlatot* is mondasz, ld. Goethe, de te vagy az, aki a legjobban tiltakoznál ellene: nem, dehogy hasonlat, itt ez: csak ez, és az meg; az, de akkor mire jutsz? Belemégy egy olyan viszonylatrendszerbe, ahol a "te" elemeidnek kis számú ismerőjére számíthatsz...no, de nem ezt csináltad végig, harminc éve már nem ezt csinálod? A lópálya mi újat jelent? Nem a lovakat, nem a pénzt, nem szakértelmet...az igazság pillanatát jelenti *történetesen* így, és kívülmaradás-cselekvést jelent, hiszen az, hogy Orallis: az a te sánta Alízod névhasznossága, és ezért mersz rátenni...lásd Kosztolányi...bármit is...hiszen az Alízra rátettél valami végtelenséget magaddal és magadból, az ő életére...igaz, most távol kell járnod tőle, mint Jékely apa-versében ama Hazulról Hiányzónak, ki is halszagú-köves "gót piacok" közein érzi meg a halál ki tudja, miféle suhintását...s Alíz alszik már, tudod, ahogy a Ranelagh téren, Monet képeitől –aluszna? – nem messze, kenyeret és bort venni, már egy gesztenyelevéllel mégy, Alíz gesztenyeleveleket látott otthon egész nap künn a Duna-parton az ablakon át...de hát Alíz nem ugyanoly csekély számú értő-érdeklődőre számíthatott s számíthat-e, mint hogy Maisons-Laffitte-ben ezt a bizonyos Orallist megtetted? Hol mindezeknek az "általánosa"? Kiben, miben bízol, hogy majd jön utánad, s elvisel, hogy anyagaidat kicsit fölemelje, azt mondja – ld. Szép Ernő – "szegény barátom", ki igazgatja el a takaródat, ki tanulja meg minden szót, ki lesi, álmodban mit beszélsz? Nem, ez addig csakugyan olyan álom-beszéd, árvabeszéd, és mint ilyen mégy ki a lópályára.

* * *

Ám ez is csak egy változat. Be se fejeztél, el se kötöttél az iméntiekben megannyi szálát. Elkötöttél...ó, He's A Steal jut az eszedbe, Elkötött Ló, Lopott Ló, Csórikám, tolvaj Csóró, nevezted már sokféleképpen. Mégy a Déli pályaudvar felé. Ott egy bolt, újságos. Ott szoktad – ingyen, mondjuk, egy-egy magyar napilap árának plusz-borravalójáért – megnézegetni olykor a külföldi lópályák eredményeit. The Times, Le Monde. Egyébként madaraidnak hozol eleséget stb, a környékről. Egyébként: miért 195.-Ft a The Times? Mikor csak 0.35 font, s ha egy font, mondjuk 140-150 forint, a The Times még mindig csak 50 forint lehetne. Hogy hogy 195.-Ft? Eljutsz ezzel a legkérdésesebb kérdésekig. Eljutsz...de hát ma is úgy élsz, sőt, ma úgy élsz, hogy kétfelől okból sem...hogy sem beszélhetsz arról, amit tudni vélsz és gondolsz...de azt elutasítod, hogy a "lópálya" hasonlat lenne, hogy rejtjel beszéd. Ebben nem hiszel. A szíved, hogy így mondd, "kisgyerek", s nem akarsz tagadást tagadással viszonztatni. Sőt, igenelni akarsz. De mit? A vincennes-i patakot igenelni: kevés. A nagy rendszereket: akár a lóversenyét is etc.: túl sok. Közben van egy járható sáv. Az út: mely a fogadóké. Ez a futuroológia...ez a – nem pót! – cselekvés. Ez a kívülmaradásos cselekvés. Alakíthatod a magad mikro-sorsát. Rettentő dinamizmusodat, melyet – te voltál a "hibás"? – nem használhattak, nem használtak fel, nem akartak felhasználni stb., észre se vettek, félreértettek etc., kiéled azt az eléggé rettentő dinamizmust abban, hogy futamra futamra futam, hogy akkor elfáradsz, valamire jutsz, nyersz, kicsit vesztesz, túl is vagy már a sikerek összegezésén, nem tartod számon, "hol tartasz", 120 győzelem,

kétszáz? Nem érdekes. *Történik*. Kevés, hogy "város", hogy "könyv", hogy "kép"; a mozi kész termék, nem te csinálod. Egy versenynapot te csinálod meg enghienben, Evryben, Auteuilben stb. Hét futam, kilenc futam...várakozások, tanácsalanságok...összeomlások, remények, önvádak, ujjongások. Gondold meg, gondolja meg bárki, neked, aki "Hamletnek..." indultál, így, ilyen jegyben – igaz, a kötet eredeti címe, a hatvanas évek végén, ez lett volna: *Egyetlen*, de ezt *levették* róla, ez nem volt blikkfang, ezzel akkor, ki tudja, ugye, mit "fejeztél volna" ki, jókat mulatsz az ilyesmin, de másról van szó: neked, aki nehezen határozol, aki ezt vállaltad is, aki a változatok embere vagy, nem a "végsőké", neked nem is való a futrológia e fogadásos formája. Rettegsz a jövődölés tériszonyától. Nem volna "neked való", hogy akkor hát végérvénnyel dönts: "majd" ez lesz...meg ez...meg ez...túl sok további variációra nem futja. S ha futná is, mi értelme annak? Valami elvet, fölfogást kell képviselned hirtelen, félnapon át forogtad az agyadban...vonatkoztatod a szempontokat...gyors kilométereket veszel figyelembe, előző helyezéseket, lovas és ló kapcsolatát, meg hogy "eznap" az ilyen és ilyen rajtszám ennyit és ennyit nyerhet sorozatban? Vagy melyik ló eredménylistája ígér többet. De ha emezé, miért favorizálják a monitorra kivetített esélyszámok szerint mégis *amat*? Ha már ott vagy a hangárban, szinte lehetetlen *csak* a Szent József karácsonyával foglalkozni...képeslapokat, szórólappokat nézegetni, lacikonyhánál enni, bort mérteni magadnak francia belvidékekről. Elsősorban ezek a te számodra túlon túl borsos árak. De különben is. Azért jöttél, hogy hozzászólj a jövőhöz. Ennyiben tudsz hozzászólni. Applescott, Creative, Capitan's Kid, Richebourg II, Glorious Knight, Vogelpracht, Varenne, Alamo Boy, Cam Guile, Malicar. Most itt meg kell mondanod, ki nyer. Az idén ez a *jumelé placé*, vagyis hogy két lovat kell megadni, ugyanazért a tíz franc-ért, s a lényeg az, hogy a kettő bejőjön az első három hely valamelyikén, az idén ez a lehetőség a magadfajtájú kombinatív-bizonytalan alkatoknak igen kedvező! Játsszod is. Csak itt...most mi legyen? A múltkor Richebourg II-vel nyertél, meglepetés volt, de megmentett, kései futam, nulla fölé hozott megint. Vogelpracht – rég nem ugrasz be minden "madár"-nak. Alamo Boy régi, eléggé híres ló. Nincs nosztalgia! Creative-val egyszer jól jártál, még tavaly télen. Most mi legyen? Kicsit figyelmen kívül hagyod Applescottot, holott – szintén a múltkor – hallottál róla egy sűgást, követted is a tanácsot, jól jártál. Sajnos, Richebourg II-n vérezel el. A szobaszámod lett volna jó ide, a 211! Mert a befutó 2 – 1 – 3! Ilyen egyszerű. Na, most akkor ez tényleg egyszerű? Miért kényszeríted magad állandó döntésre? Tizenhárom nap során százkétszer, százháromszor?

Valami mégis, érzed, alakul. Rendben vagy ezzel, amit most írtál. Nem jutottál túlzásokig, s a múltkoriakra is visszavetíthető némely elem...racionális – egyebek közt racionális – lényed elégedettségére is történtek ebben a dolgozatban a dolgok. Ekképp, szóismétléssel. Ahogy Aintree-ben az idén a Seagram Nationalt, a Grandot egy Seagram nevű ló nyerte. Erről másutt meséltél már. Most, ahogy ezt írod, a "szívem, szívem kiújul" című Szép Ernő meghatározás is eleven. Emitt is, ott is emlegetsz dolgokat, hálót adnak, teret valakinek...ahogy neked teret ad korábbi futamok emléke, ahogy viszonyítási alapod van...a máskülönben reménytelen adathalmazban. Mely még csak nem is összevisszaság. Tizenöt lónév, tizenöt zsoké, és a többi. Teljesen kirekesztőleges, maradna a vak véletlen; nem sokszor jó. Ahogy befejezed ezt lassan, hullni kezd a tavalyi hó, Auteuil-é. Kiértél a pályára, korán volt, a monitorokon az előző versenynapot ismételték. Megvan neked egy-egy kimerevített kép a Paris Turfben is. Itt vannak ezek az újságok a lábadnál. Itt nyer, a korlát mellett, a pályának a tribün felőli szélén felhajrúza, Partagas. Amott Marquis de Coq. Samud, amikor rájöttél, szívelégtelensége van, azért liheg,

kétszeresen is Marquis de Coq volt. Vagy Kis Báلكirály. Longchamp-ból a Ballroy. Hideg volt, ugye, irtad, magad szaladoztál az egész tribünön, megtetted a Kis Báلكirályt, bejött, lehajtottad a fejed, szemed nem látott, Kis Báلكirály, mondtad, Kis Báلكirály. Auteuil-ben, egy héttel korábban, hogy te odaértél, hó hullt, sok hó, a közönség hóban taposva hagyta el a pálya környékét, mentek a büfékbe, nem tudod, hová, némelyek haza. Igen, az is van. Otthagyni a versenyt, mint Kafka, reménytelen, add fel. Vagy üres a pénztárca. Vagy ez tör rád, hirtelen. Add föl, add föl. Hajnalonta már minden tervemet feladom. Mindent abbahagyni, semmibe sem szabad fogni. Aztán: fürdőszoba, konyha, borotválkozás, kávé. Nem gépies elemek? Átváltozásod, hogy aztán megint "mégis" jön, nem ugyanannyi, mint ahogy a patak, a tó, a gloriette után; a tömeg, a hangár, a bárdolatlan üvöltözések, a neked idegen emberek...mégis, ebben a "közegben" kell valamit megvalósítanod. És újra meg újra. Mi valósul meg? Ha akarod, semmi. Ha eltúlzod, ez az írás lesz belőle a végén. De ha igazán pontos akarsz lenni: a kettő közt, a semmi fogadócédulák, eltöltött délutánok és az írás, a dolgozat hiú álmaradandósága közt ott van az út, a fogadó útja...mozgó laktér az üres levegő, melyhez csak állványzat kell: a verseny nap rendje, a futamok, a Paris Turf, vagy a Heat, a Racing Post, a Sport-Welt, a Galopp Zeitung, és máris...van hol laknia, van, a...

...egyszerre nem vagy oly teherrel önmagadra nehezedő!...

A tulajdonképpen nem-is-olyan-nagyon-van-kinek.

És ez az, amiért az egészet csinálod. A redukálva-megmaradásért. Ahogy magad összefogysz egy stilizációvá, mintha épp az életedhez elemi-fontos, különben általad kiszorított tér kezdene körülvenni, és kölesönviszonyotok szinte gyengéd, egyszerre Maga Az Aminek Értelme Van.

Aztán visszatér az elfogadottan értelmes értelmetlen – vagy "értelmes" –, például írsz, eléred a csatlakozást stb., és itthon vagy Alízékkel, Samuval...szívzorongásaiddal, hogy éljenek...bajlódásaiddal, hogy a cikkek, a fordítások...a laktérrel mi lesz, felment az ára a...bevezetik majd amazt az...És közben nézed. Az elő-karácsony egyik gyalult asztallába mellől emelted föl a kis naptárat, az 1991-es év francia versenyműsorát. És nézegeted. Ha itt egy tíz napos meghívásod ekkorra meg akkorra, ebbe a tíz napba beleesne három Auteuil, két St. Cloud, egy Enghien, sajnos, nem ügető, sajnos, ügető egyáltalán nem lesz, akadály és galopp lesz, nem baj, majd legalább összpontosítasz, és most hátha...Nem is tudod, mi lenne ez a "hátha", mi kéne "akkor" még. (Folyt. köv., az.)

